

АГРАРНЕ СТРАХУВАННЯ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

П. К. БЕЧКО, кандидат економічних наук

Н. В. ЛИСА, кандидат економічних наук

О. В. ПОНОМАРЕНКО, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

О. О. ТРУШЕВСЬКИЙ, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

Уманський національний університет садівництва

У статті досліджено розвиток страхування за державної підтримки, запровадженої на відшкодування частини витрат сільськогосподарського товаровиробника зі сплати страхової премії, нарахованої відповідно до страхової угоди аграрного страхування. Результати досліджень свідчать про те, що аграрне страхування є важливим інструментом управління ризиками. Україна, маючи значний потенціал в аграрній сфері, зокрема займаючи провідні позиції у виробництві пшениці та картоплі, потребує розвитку системи страхування. Досліджено, що в Україні існує декілька державних програм підтримки аграріїв, які передбачають фінансову допомогу для землевласників і утримувачів великої рогатої худоби. Проте, аналіз ринку страхування сільськогосподарських культур свідчить, що кількість укладених договорів і зібрані премії залежать від регіональних особливостей та умов господарювання. Найбільше договорів страхування укладається для озимої пшениці та кукурудзи, однак державна підтримка залишається недостатньою для повноцінного розвитку аграрного страхування. Для досягнення сталого розвитку аграрного сектора в Україні необхідне удосконалення механізмів державної підтримки та методологій оцінки втрат урожаю.

Ключові слова: аграрне страхування, сільськогосподарські підприємства, аграрна сфера, ризики, сталий розвиток, державна підтримка.

Постановка проблеми. В умовах сучасних викликів, зокрема кліматичних змін, військового стану та економічної нестабільності, аграрне страхування відіграє ключову роль у забезпеченні сталого розвитку сільськогосподарських підприємств. Однак, розвиток аграрного страхування в Україні є обмеженим через низький рівень державної підтримки та відсутність чітких механізмів визначення втрат урожаю для виплат страхових відшкодувань. Дослідження показують, що існує потреба в удосконаленні механізмів державної підтримки, зокрема через часткове відшкодування страхових премій сільськогосподарським товаровиробникам. Для ефективної реалізації такої підтримки необхідною мірою є розроблення ефективних методичних підходів до оцінки втрат урожаю, що є

основою для коректних і своєчасних страхових виплат, сприяючи сталому розвитку сільського господарства в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій виявляє проблематику та розвиток аграрного страхування з державною підтримкою як в Україні, так і за її межами. Юрченко О. А. та Свирида О. А. [1] аналізують розвиток аграрного страхування в Україні, зокрема, нормативно-правову базу та світові моделі страхування. І. В. Ксьонжик [2] підкреслює важливість аграрного страхування для соціально-економічної стабільності держави та ефективності аграрного сектора. Жмурко І. [3] досліджує ризики в аграрному секторі та значення страхування для забезпечення стабільності виробництва. Вчені [4] оцінюють ефективність страхового сектора, розглядаючи методологію та підходи до його аналізу. Інші дослідники [5] вивчають перспективи розвитку аграрного страхування в Україні. Узагальнюючи ці дослідження можна зробити висновок, що аграрне страхування є важливим інструментом управління ризиками в аграрному секторі. Проте його розвиток в Україні обмежений недосконалістю нормативно-правової бази та недостатньою підтримкою з боку держави. Вивчення зарубіжного досвіду та адаптація різних моделей страхування може сприяти удосконаленню цієї системи в Україні, забезпечуючи захист сільськогосподарських виробників від економічних і природних ризиків.

Методика досліджень базується на аналітичному методі, що дозволяє аналізувати українські та зарубіжні джерела, використовуючи системний аналіз. Загальнотеоретичні методи узагальнення використовувалися для формулювання висновків, структурного аналізу та класифікації.

Мета статті полягає в аналізі та оцінці сучасного стану аграрного страхування в Україні в контексті сталого розвитку сільського господарства. Основний акцент зроблено на дослідженні можливостей та механізмів державної підтримки, а також на розробленні методичних підходів до оцінки втрат урожаю.

Основні результати досліджень. Страхування в усьому світі є одним із основних методів управління ризиками, зокрема і в аграрному секторі. Нині світова економіка щорічно витрачає близько 3 % ВВП на страхування погодних ризиків. Велику частку світового ринку сільськогосподарського страхування посідають країни Північної Америки США і Канада (табл. 1).

Табл. 1. Континентальний розподіл страхових премій в сільському господарстві

Континент	Обсяг страхових премій в сільському господарстві, млн \$ США	Частка страхових премій В сільському господарстві до загального обсягу премій, %
Північна Америка	13600	56,0
Азія	5600	23,0
Європа	4000	16,0
Латинська Америка	770	3,0
Африка	180	0,7
Австралія	160	0,7

Розроблено авторами на основі джерел [6].

Існуючі в різних країнах системи сільськогосподарського страхування різняться різними підходами до їх організації та, насамперед, ступенем участі держави. На сучасному етапі, з погляду державної участі в аграрному страхуванні, у світовій практиці можна виокремити три категорії систем сільськогосподарського страхування:

- з провідною роллю держави, де вона є основним регулятором страхового ринку (Канада, Кіпр, Греція, Індія, Іран, Філіппіни);

- з превалюванням приватних страхових компаній на страховому ринку, у яких держава переважно лише законодавчо регулює страховий ринок (Аргентина, Південна Африка, Австралія, Німеччина, Угорщина, Нідерланди, Швеція, Нова Зеландія);

- з розвиненим державно-приватним партнерством, де гармонійно поєднується ринкова конкуренція страхових компаній із розумним державним регулюванням на основі різних принципів (США, Португалія, Іспанія, Туреччина, Південна Корея, Бразилія, Чилі, Франція, Італія, Мексика, Польща).

Загалом рівень агрострахування та ступінь його державної підтримки в країні має відповідати потенціалу розвитку аграрної галузі. Україна посідає друге місце у світі з виробництва цукрових буряків за даними 2017 р. – 10,2 % світового обсягу [7] та концентрує понад 6 % світового (15 % європейського) врожаю картоплі, посідаючи третє місце у світі Середня урожайність становить 152 ц/га. [8]. У 2021 р. Україна виростила найбільший за всю історію незалежності врожай пшениці – 33,01 млн т, що на 7,59 млн т більше, ніж у сезоні 2020 р. і посіла 7 місце у світі. Попереду в рейтингу найбільших виробників пшениці є Австралія, США, Індія, Китай та ЄС [9]. Дві третини території України фактично розташовані в зоні ризикованого землеробства, причому південь країни з кожним роком стає все більш невідповідним для сільського господарства. В той же час, в країнах Західної Європи та США в таких умовах перебувають лише від 7 до 12 % земель. За таких умов, бюджетні дотації з розрахунку на один га ріллі в США становлять у середньому 69 дол., у країнах Європи – 94,3дол.

З 1.09.2022 р. аграрії України можуть подати заявки на участь у двох державних програмах підтримки, які реалізуються через Державний аграрний реєстр (ДАР) [10]. Згідно з інформацією, оприлюдненою Міністерством аграрної політики та продовольства України, ці програми передбачають надання фінансової допомоги на гектар оброблюваної землі та дотацій для утримувачів великої рогатої худоби. Перша програма спрямована на підтримку землевласників і забезпечує виплату в розмірі 3100 грн на гектар сільськогосподарських угідь, з максимальною площею до 120 гектарів. Друга програма передбачає фінансову допомогу для тих, хто утримує від 3 до 100 корів, у розмірі 5300 грн за одну голову великої рогатої худоби. Підтримка доступна як для юридичних осіб, так і для фізичних осіб-селян, за умови, що земельні ділянки та поголів'я корів зареєстровані у відповідних державних реєстрах [7].

В середньому за 2021–2023 рр. страхування сільськогосподарських культур здійснювали 11 страхових компаній (табл. 2).

Табл. 2. Зведені дані страхування в розрізі страхових компаній в середньому за 2021–2023 рр.

Компанія	Кількість договорів	Площа, га	Страхова сума, тис грн	Сума премій, тис грн	Ставка, %	Виплати, тис грн
Аска	100	140508	562676,9	15 846,4	3,1	0
АХА	179	73237	639401,7	13521,7	2,1	1065,7
Брокбізнес	62	120334	234337,8	3905,18	1,7	0
Гардіан	35	12549	99652,3	4616,6	4,6	0
Інго Україна	236	203567	872278,7	21739,0	2,5	487,5
Країна	52	39824	364157,2	15276,1	4,2	884,72
Мега-Гарант	3	1004	13501,0	54,0	0,4	0
ПЗУ	343	179242	1519957,7	33793,7	2,2	3161,9
Страхова група «ТАС»	6	1725	22065,9	957,0	4,3	0
УАСК	5	6224	189544,0	13506,6	7,1	0
Універсальна	126	195494	2156542,8	84012,4	3,9	173,9
Разом	1205	973708	6674116,4	208778,3	3,1	5774,0

Розроблено авторами на основі [11].

Найбільшу кількість укладених страхових угод мало місце у Дніпропетровській області – 125 та Кіровоградській області 110. За показником застрахованої площі першість належить Хмельницькій області (115,8 тис. га, або 11,9 %). За об'ємом зібраних премій лідирує Херсонська область (23,8 млн. грн, або 11,4 %). Виплати (за зимовий період) були здійснені у 9-ти областях України, найбільше – у Одеській області – 30,5 % (1,8 млн. грн.). В середньому за 2021–2023 рр. здійснювалося страхування 16-ти видів сільськогосподарських культур.

Найбільше договорів було укладено на страхування озимої пшениці (615 договорів, або 41,3 %), озимого ріпаку (307 договорів, або 25,5 %), кукурудзи (114 договорів, або 9,5 %), соняшнику (76 договорів, або 6,3 %), озимого ячменю (41 договір, або 3,4 %), озимого жита (13 договорів, або 1,1 %) та врої пшениці (8 договорів, або 0,7 %) [9].

Ринок надходжень з агрострахування з державною підтримкою (за 12 місяців 2016 р.) поділено між чотирма великими гравцями (таблиця 2), а ринок виплат – між іншими чотирма великими гравцями: ПАТ Страхова компанія «Росдержстрах» (61,58 %), АТ«Страхове товариство «Талісман» (10,38 %), Акціонерне товариство «Страхова група АВАНГАРД-ГАРАНТ» (9,24 %), ЗАТ «Страхова компанія «РСГБ-Страхування» (6,38 %).

Розглядаючи динаміку зборів та виплат із сільськогосподарського страхування в Україні, варто констатувати, що до 2014 р. обсяги надходжень та виплат із сільськогосподарського страхування мали тенденцію значного зростання, однак, до 2015 року відбувається різке зниження, і рівень надходжень у 2015 році склав 70 % від рівня 2010 року, а рівень виплат становив 30 % від обсягу виплат 2010 року (табл. 3).

Табл. 3. Основні показники розвитку страхового ринку України, за роками

Показник	Роки						2022 у % 2017 р.
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Кількість укладених договорів, тис. одиниць	70658	77495	80271	120577	131562	88102	124,7
Темп приросту, %	101,1	105,4	103,6	150,2	109,1	67,0	-34,1 в.п.
Валові страхові премії, млн грн	43432	49367	53001	45176	49708	39616	91,2
Темп приросту, %	100,8	113,7	107,4	85,2	110,1	79,7	-21,1 в.п.
Валові страхові премії на 1 договір страхування, грн	615	637	660	375	378	450	73,2
Валові страхові виплати, млн грн	10537	12863	14338	14854	17958	13001	123,4
Темп приросту, %	109,8	122,1	111,5	103,5	120,9	72,4	-37,4 в.п.
Валові страхові виплати на 1 договір страхування, тис. грн	149	166	179	123	137	148	99,3
Рівень валових виплат, %	24,26	26,06	27,05	32,88	36,13	32,82	8,56 в.п.
Показник проникнення, %	1,45	1,39	1,33	1,08	0,91	н/д	–
Показник щільності страхування, грн на 1 особу	1025	1171	1265	1086	1207	н/д	–

Розроблено авторами на основі [11].

Результати проведеного дослідження свідчать, що динаміка майнового страхування безпосередньо залежить від того, що для суб'єктів аграрного виробництва передбачене добровільне майнове страхування. З огляду на це, нами досліджено динаміку страхового ринку в цілому. (табл. 2).

Страхова угода характеризує взаємовідносини між страховими компаніями та страхувальниками в основі якої відшкодування страховою компанією страхувальнику збитків внаслідок окресленого в страховій угоді випадку. Результати проведеного дослідження свідчать, що в 2022 р. в порівнянні з 2017 р. сумарна кількість укладених страхових угод збільшилася на 24,7 %, а в порівнянні з 2022 р. їх кількість зменшилася на 43460 тис. одиниць або на 33,1 відсоткових пункти. Кількість укладених страхових угод в 2022 р. в порівнянні з 2017 р. скоротилася на 34,1 відсоткових пункти.

Важливим показником діяльності страхових компаній є показник валової страхової премії, який характеризує грошову суму, що є витратами застрахованої особи, що укладає страхову угоду. З огляду на це, в 2022 р. , порівнюючи з 2017 р.

страхова премія скоротилася на 8,8 % , що в розрахунку на одну страхову угоду зменшилася з 615 грн в 2017 р. до 450,0 грн або на 26,8 %. Зі зменшенням страхових премій має місце зростання валових страхових виплат, які в 2022 р. в порівнянні з 2017 р зросли на 23,4 %. В той же час, страхові виплати в розрахунку на одну страхову угоду за це період скоротилися з 149.0 тис. грн. до 148.0 тис. грн відповідно при одночасному зростанні рівня валових виплат на 8,56 відсоткових пункти в 2022 р. в порівнянні з 2017 р.

Відсутність обов'язкового майнового страхування в аграрній сфері свідчать про чисельні проблеми в системі державної підтримки аграрного страхування, що потребує необхідності їх вирішення. До таких проблем та негативних сторін аграрного майнового страхування варто віднести:

- недостатність обсягів фінансових ресурсів на відшкодування аграріям частини застрахованих сум;
- відсутність методичних підходів щодо можливості агрострахування, на етапі укладання страхової угоди якими варто передбачити оцінку рівня страхового покриття;
- для більшості суб'єктів аграрного бізнесу вартість страхування є надто високою, і в умовах добровільного майнового страхування не всі господарюючі суб'єкти можуть дозволити собі застрахувати власне майно.

Як свідчить досвід майнового страхування інших галузей національної економіки методологією страхування передбачені жорсткі терміни сплати страхових внесків, які збігаються з періодами підготовки та проведення сезонних сільськогосподарських робіт. Перед господарюючим суб'єктом аграрного бізнесу постає вибір: здійснювати господарську діяльність далі чи страхувати її. За сучасних умов має місце складність процедури отримання страхового відшкодування, оскільки аграрії отримують необхідні їм кошти з великим запізненням та не в повному обсязі відповідно до укладених страхових угод, має місце відсутність необхідних та ефективних засобів захисту інтересів та прав суб'єктів аграрного бізнесу у відносинах із страховими компаніями.

Важливе місце у аграрному страхуванні займає страхування врожаю сільськогосподарських культур. З методичного погляду щодо вдосконалення цього виду страхування варто переглянути кількісний критерій втрати (загибелі) врожаю та визнання страхового випадку. Страхування сільськогосподарських культур здійснюється на випадок втрати (загибелі) врожаю і недобору (пошкодження) врожаю. Втрата (загибель) – повна загибель урожаю сільськогосподарських культур, врожаю багаторічних насаджень, багаторічних насаджень визначається по всій площі посіву (посадки) застрахованих сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень у результаті настання страхового випадку. Недобір (ушкодження) врожаю визначається як різниця між застрахованою врожайністю та фактичною врожайністю, яку варто визначати на основі даних про врожайність сільськогосподарської культури. Як критерій настання страхового випадку потрібно використовувати виражене у відсотках відношення вибіркового середнього квадратичного відхилення врожайності сільськогосподарської культури до вибіркової середньої – коефіцієнт варіації

врожайності (формула 1), – який важливий не сам по собі, а як середній показник, за сукупністю районів, віднесених до тієї чи іншої агрокліматичної зони, відповідно до агрокліматичних циклів, рівних 11–12 років, та циклічності врожайності циклічності її зростання та розвитку.

$$V = \frac{\sigma_B}{x_B} \times 100 \% \quad (1)$$

де, V – коефіцієнт варіації;

σ_B - вибіркове середнє квадратичне відхилення;

x_B - середня вибіркова.

Пріоритетним напрямом сучасного аграрного страхування є державна фінансова підтримка. Варто запровадити такий механізм аграрного страхування, при якому державна фінансова підтримка надавалася б не під конкретні страхові програми, а спрямовувалася в регіони в повному обсязі на розвиток сільського господарства. Запровадження «єдиної фінансової підтримки» при майновому страхуванні аграріїв насамперед орієнтовані на забезпечення фінансування поточних виробничих завдань – посівних та збиральних робіт. У тому числі регіони відчувають брак коштів на забезпечення пільгового кредитування посівної, яке також входить до складу «державної фінансової підтримки». Методологічно виправданим є механізм за якого регіон самостійно перерозподіляє кошти під ті чи інші види страхування (рис. 1).

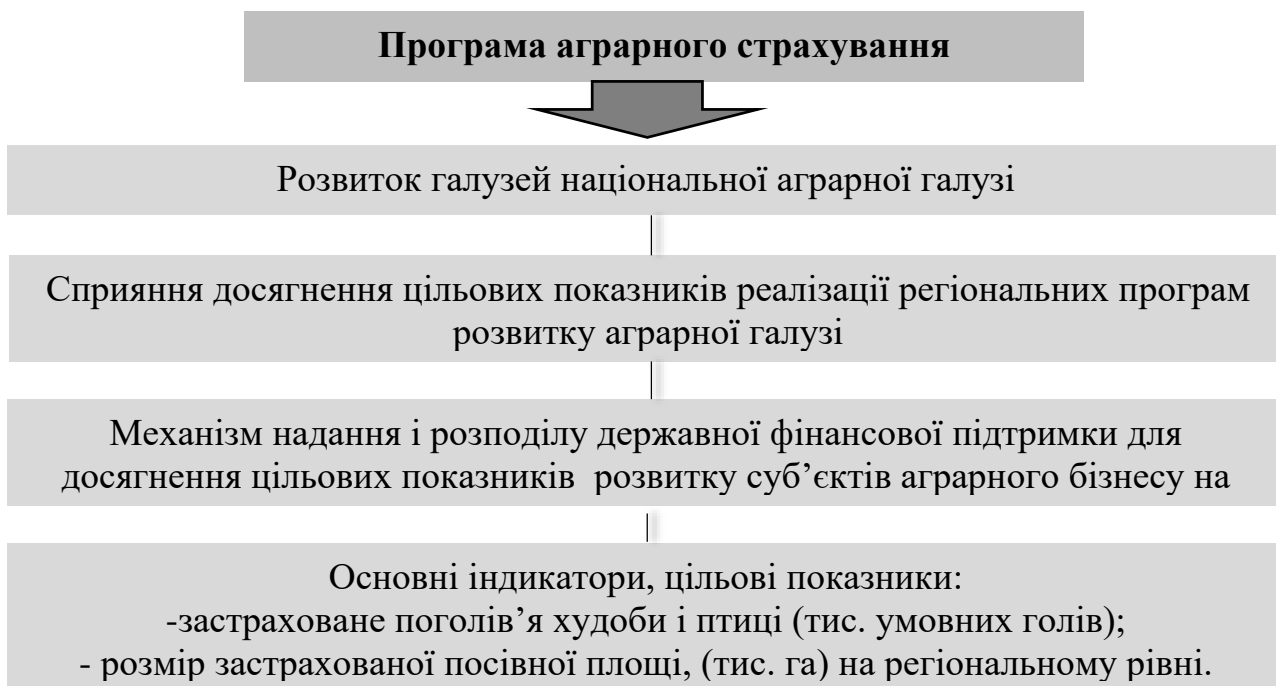

Рис. 2. Агростраховання та його роль у реалізації програмно-цільового забезпечення суб'єктів господарювання аграрного бізнесу

З метою вдосконалення майнового страхування суб'єктів господарювання аграрного бізнесу та їх залучення у цю сферу варто використовувати наступні методи:

- зниження діючих у законодавстві мінімумів втрати врожаю, що дасть можливість аграріям страхувати посіви за будь-якого рівня загибелі;
- розширення переліку ризиків для сільськогосподарських культур такими природними явищами, як тривалі зливи, рання поява снігового покриву та промерзання верхнього шару ґрунту;
- запровадження гнучких програм агрострахування та можливості державної фінансової підтримки для регіонів із високо ризиковим землеробством;

Коригування розвитку аграрного страхування з державною фінансовою підтримкою відповідно до запропонованих напрямів сприятиме підвищенню його ефективності та розширенню охоплення суб'єктів господарювання аграрного бізнесу аграрним страхуванням.

Висновки. Аграрне страхування в Україні залишається важливим інструментом управління ризиками в аграрному секторі, особливо в умовах кліматичних змін, військових дій та економічної нестабільності. Проте його розвиток стримується недостатньою державною підтримкою, відсутністю чітких механізмів оцінки втрат урожаю та недосконалістю нормативно-правової бази. Зарубіжний досвід демонструє різні підходи до аграрного страхування, де державне втручання може значно сприяти стабільності та ефективності страхової системи. Для вдосконалення аграрного страхування в Україні необхідним є реформування державної підтримки шляхом часткового відшкодування страхових премій сільськогосподарським товаровиробникам та розробка ефективних методик оцінки втрат урожаю. Це сприятиме підвищенню рівня страхових виплат та гарантуватиме сталий розвиток аграрного сектора. Використання сучасних підходів та адаптація міжнародного досвіду можуть забезпечити довгострокову економічну стабільність сільського господарства в Україні.

Література:

1. Юрченко О. А., Свирида О. А. Аграрне страхування з державною підтримкою: українські реалії та зарубіжний досвід. *Environment International*. 2022. Вип. 25. С. 123–127.
2. Ксьонжик І. В. Аграрне страхування. XV Всеукраїнська науково-практична конференція «Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України» (10–12 листопада). Одеса, 2021. С. 35.
3. Жмурко І. Ризики в аграрному секторі та необхідність їх страхування. *Економічний дискурс*. 2017. Вип. 1. С. 42–49
4. Бечко П. К., Колотуха С. М., Пономаренко О. В., Трушевський О. О. Оцінка ефективності страхового сектору: методологія та підходи. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2024. № 4.
5. Власюк С. А., Цимбалюк Ю. А., Пономаренко О. В., Заярна К. О. Перспективи розвитку аграрного страхування в Україні. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. 2023. Вип. 103. Частина 2. С. 63–72.
6. Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Пономаренко О. В., Трушевський О. О. Розвиток аграрного страхування в сучасних умовах. *Збірник наукових праць уманського НУС*. 2022. Вип. 101. Частина 2. С. 275–282

7. Україна увійшла в ТОП-10 країн-виробників цукру з цукрових буряків. Режим доступу: <http://www.ukrsugar.com/uk/post/ukraina-uvijsla-v-top-10-krain-virobnikiv-cukru-z-cukrovih-burakiv>.

8. Україна посіла третє місце у світі за обсягом вирощування картоплі. Режим доступу: <https://landlord.ua/news/ukraina-posila-tretie-mistse-u-sviti-za-obsiahom-vyroshchuvannia-kartopli>.

9. Лотиш О. Роль України на світовому ринку зерна. *Економіка та суспільство* 29 November 2022. режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/367185302_rol_ukraini_na_svitovomu_rin_ku_zerna_vikliki_i_zagrozi.

10. Agronews. Головні аграрні новини. Через ДАР аграрії можуть податись на дві програми держпідтримки. Режим доступу: <https://agronews.ua/news/cherez-dar-agrariyi-mozhut-podatys-na-dvi-programy-derzhpidtrymky-detali/>.

11. Forinsurer. Режим доступу: <http://forinsurer.com> (дата звернення 26. 10. 2024).

12. Показники діяльності страхових компаній. Наглядова статистика. НБУ. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6>.

References:

1. Yurchenko, O. A., Svyryda, O. A. (2022). Agricultural insurance with state support: Ukrainian realities and foreign experience. *Environment International*, issue 25, pp. 123–127. [in Ukrainian].

2. Ksenzhyk, I. V. (2021). Agrarian insurance. XV All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Accounting and Analytical Support for Innovative Transformation of the Ukrainian Economy». Odesa. P. 35. [in Ukrainian].

3. Zhmurko, I. (2017). Risks in the agricultural sector and the need for their insurance. *Economic discussion*, issue 1, pp. 42-49. [in Ukrainian].

4. Vlasiuk, S. A., Tsymbaliuk, Y. A., Ponomarenko, O. V., Zayarna, K. O. (2023). Prospects for the development of agricultural insurance in Ukraine. *Collection of scientific works of Uman NUH*, issue 103, part 2, pp. 63–72. [in Ukrainian].

5. Bechko, P. K., Kolotukha, S. M., Ponomarenko, O. V., Trushevskiyi, O. O. (2024). Evaluation of the insurance sector efficiency: methodology and approaches. *Electronic journal "Effective Economy"*, no. 4. [in Ukrainian].

6. Bechko, P. K., Bondarenko, N. V., Ponomarenko, O. V., Trushevskiyi, O. O. (2022). Development of agrarian insurance in modern conditions. *Collection of scientific works of Uman NUH*, issue 101, part 2, pp. 275–282. [in Ukrainian].

7. Ukraine is among the top 10 countries producing sugar from sugar beet. Retrieved from <http://www.ukrsugar.com/uk/post/ukraina-uvijsla-v-top-10-krain-virobnikiv-cukru-z-cukrovih-burakiv> (accessed 15 Oct. 2024). [in Ukrainian].

8. Ukraine ranks third in the world in terms of potato production. Retrieved from <https://landlord.ua/news/ukraina-posila-tretie-mistse-u-sviti-za-obsiahom-vyroshchuvannia-kartopli> (accessed 20 Oct. 2024). [in Ukrainian].

9. Lotysh O. (2022). The role of Ukraine on the world grain market. *Економіка та суспільство* 29 November 2022. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/367185302_rol_ukraini_na_svitovomu_rin_ku_zerna_vikliki_i_zagrozi (accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].

10. Agronews. Through the State Agency for Agrarian Policy, farmers can apply for two state support programmes. Retrieved from: <https://agronews.ua/news/cherez-dar-agrariyi-mozhut-podatys-na-dvi-programy-derzhpidtrymky-detali/>. [in Ukrainian].

11. Forinsurer. Retrieved from <http://forinsurer.com>. (accessed 15 Oct. 2024). [in Ukrainian].

12. Supervisory statistics. NBU. Performance indicators of insurance companies. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6>. (accessed 25 Oct. 2024). [in Ukrainian].

Annotation

Bechko P. K., Lysa N. V., Ponomarenko O. V., Trushevskyi O. O.
Agricultural insurance in the context of sustainable agricultural development in Ukraine

The article examines the development of state-supported insurance programs aimed at reimbursing a portion of the costs incurred by agricultural producers for the payment of insurance premiums under agricultural insurance contracts. The main research findings indicate that agricultural insurance serves as a crucial risk management instrument, especially in regions where agriculture faces unpredictable climatic and market risks. For example, in North America, a substantial portion of agricultural insurance premiums is concentrated in the United States and Canada, where the government plays a pivotal role in supporting the insurance sector through subsidies and regulatory frameworks.

Ukraine, a country with substantial agricultural potential—particularly as a leading global producer of wheat and potatoes—urgently requires the development of a robust agricultural insurance system. The article highlights that several state programs exist in Ukraine to provide financial support to farmers, including assistance for landowners and livestock producers. These programs, however, remain limited in scope and effectiveness. An analysis of the agricultural insurance market reveals that the number of insurance contracts concluded and the volume of premiums collected are largely influenced by regional characteristics and the prevailing business environment. Currently, the majority of insurance contracts are focused on crops such as winter wheat and corn, yet the level of governmental support remains insufficient for the comprehensive expansion of agricultural insurance coverage.

The findings underscore that for Ukraine to achieve sustainable agricultural development, there is a pressing need to enhance the mechanisms of state support and refine the methodologies used for assessing crop losses. This would not only bolster the agricultural insurance system but also contribute to the resilience of the agricultural sector as a whole, ensuring stability and long-term growth.

Key words: *agricultural insurance, agricultural enterprises, agricultural sector, risks, sustainable development, state support.*